DOMSTOLENS DOM (sjätte avdelningen)
den 23 oktober 2003 *

I mål C-40/02,

angående en begäran enligt artikel 234 EG, från Unabhängiger Verwaltungssenat im Land Niederösterreich (Österrike), att domstolen skall meddela ett förhandsavgörande i det vid den nationella domstolen anhängiga målet mellan

Margareta Scherndl

och

Bezirkshauptmannschaft Korneuburg,

angående tolkningen och giltigheten av artiklarna 1.4 k och 6.8 i rådets direktiv 90/496/EEG av den 24 september 1990 om näringsvärdesdeklaration för livsmedel (EGT L 276, s. 40; svensk specialutgåva, område 15, volym 10, s. 7),

* Rättegångsspråk: tyska.

meddelar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden J.-P. Puissochet samt domarna R. Schintgen, V. Skouris, F. Macken och J.N. Cunha Rodrigues (referent),

generaladvokat: J. Mischo,
justitiesekreterare: R. Grass,

med beaktande av de skriftliga yttranden som har inkommit från:

— Margareta Scherndl, genom B. Gumpoldsberger, Rechtsanwalt,

— Europeiska unionens råd, genom E. Karlsson och J.P. Hix, båda i egenskap av ombud,

— Europeiska gemenskapernas kommission, genom G. Braun och M. França, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till förhandlingsrapporten,

och efter att den 10 april 2003 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Unabhängiger Verwaltungssenat im Land Niederösterreich har, genom beslut av den 29 januari 2002 som inkom till domstolens kansli den 14 februari samma år, i enlighet med artikel 234 EG ställt tre frågor om tolkningen och giltigheten av artiklarna 1.4 k och 6.8 i rådets direktiv 90/496/EEG av den 24 september 1990 om näringsvärdesdeklaration för livsmedel (EGT L 276, s. 40; svensk special-utgåva, område 15, volym 10, s. 7) (nedan kallat direktivet).

2 Frågorna har uppkommit i en tvist mellan Margareta Scherndl och Bezirks-hauptmannschaft Korneuburg (Österrike) avseende ett förvaltningsbeslut av straffrättslig karaktär (Straferkenntnis), enligt vilket Margareta Scherndl, såsom ansvarig för företaget Hofer KG, hade brutit mot de österrikiska bestämmelserna om näringsvärdesdeklaration för livsmedel.

Tillämpliga bestämmelser

De gemenskapsrättsliga bestämmelserna

3 Artikel 1.4 i direktivet har följande lydelse:

"I detta direktiv används följande beteckningar med de betydelser som här anges:

a) Näringsvärdesdeklaration: all information som framgår av märkningen och som avser

...

ii) följande näringsämnen:

...

— vitaminer och mineralämnen som räknas upp i bilagan och som förekommer i de betydande mängder som anges i bilagan.

Ändringar i listan över vitaminer, mineralämnen och de rekommenderade dagliga intagen skall antas enligt det förfarande som anges i artikel 10.

...

k) Genomsnittsvärde: det värde som bäst representerar den mängd näringsämne som ett visst livsmedel innehåller, samt avspeglar årstidsbetingade variationer, konsumtionsmönster och andra faktorer som kan göra att det faktiska värdet varierar."

4 I artikel 4.3 i direktivet föreskrivs följande:

"I näringsvärdesdeklarationen får också anges mängden av en eller flera av följande:

...

— De mineralämnen eller vitaminer som räknas upp i bilagan och som förekommer i sådana betydande mängder som anges i denna."

5 C-vitamin är en av de vitaminer som räknas upp i ovannämnda bilaga.

6 I artikel 6.8 i direktivet föreskrivs följande:

"De deklarerade värdena skall vara genomsnittsvärden som, beroende på det enskilda fallet, grundar sig på

a) tillverkarens analys av livsmedlet,

b) en beräkning baserad på de kända eller verkliga genomsnittsvärdena för de använda ingredienserna,

c) en beräkning baserad på allmänt fastställda och godtagna uppgifter.

Regler för genomförandet av första stycket, särskilt med hänsyn till skillnaderna mellan de deklarerade värdena och de värden som fastställs i samband med offentliga kontroller, skall beslutas enligt förfarandet i artikel 10."

7 Artikel 7 i direktivet har följande lydelse:

"1. Informationen enligt detta direktiv skall visas samlat på ett ställe i tabellform med siffrorna under varandra, om utrymmet tillåter detta. Om utrymmet inte tillåter detta, skall informationen visas som löpande text.

Den skall vara tryckt med tydliga och outplånliga tecken på väl synlig plats.

2. Medlemsstaterna skall se till att informationen enligt detta direktiv anges på ett språk som köparen lätt förstår, om inte andra åtgärder har vidtagits för att säkerställa att köparen är informerad. Denna bestämmelse får inte hindra att sådan information anges på mer än ett språk.

3. Medlemsstaterna får inte fastställa krav som är mer långtgående än de som anges i detta direktiv om näringsvärdesdeklaration."

Den nationella lagstiftningen

8 I 74 § i Lebensmittelgesetz 1975 (lag från år 1975 om livsmedel, BGBl. 1975/86, i dess lydelse enligt BGBl. 2001/98, nedan kallad LMG) föreskrivs följande:

"1) Den som utför en felaktig märkning, i den mening som avses i 6 § a, b eller e, av livsmedel, andra födoämnen eller tillsatser, kosmetika eller bruksvaror eller saluför livsmedel, andra födoämnen eller tillsatser, kosmetika eller bruksvaror vars märkning är felaktig, gör sig skyldig till en administrativ förseelse och skall

av distriktsmyndigheten åläggas sanktionsavgift med ett belopp upp till 7 300 euro, såvida det inte i 63.2 Z 1 § föreskrivs en strängare sanktionsåtgärd.

...

4) Den som bryter mot bestämmelserna i en förordning som antagits på grundval av 10 § gör sig skyldig till en administrativ förseelse och skall åläggas sanktionsavgift i enlighet med punkt 1, såvida det inte i 56—64 §§ eller i några andra bestämmelser föreskrivs en strängare sanktionsåtgärd."

9 I 2 § i Nährwertkennzeichnungsverordnung 1995 (förordning från år 1975 om näringsvärdesdeklaration för livsmedel, BGBl. 1995/896, nedan kallad NWKV), som antogs med tillämpning av 10 § LMG, föreskrivs följande:

"1) Med undantag för punkt 2 skall deklaration av näringsvärdet vara frivillig.

2) Om en näringsuppgift förekommer i märkningen eller presentationen av eller i reklamen för ett livsmedel skall, utom vid samlingsreklam, näringsvärdesdeklarationen för livsmedlet innehålla uppgifterna enligt 5 §. Vad gäller oförpackade livsmedel kan deklarationen dock vara begränsad till de värden som avses i näringsuppgiften."

10 6 § NWKV har följande lydelse:

"I denna förordning avses med

...

9. genomsnittsvärde: det värde som bäst representerar den mängd näringsämne som ett visst livsmedel innehåller, samt avspeglar årstidsbetingade variationer, konsumtionsmönster och andra faktorer som kan göra att det faktiska värdet varierar."

11 8 § NWKV har följande lydelse:

"1) Energivärdet och halten av näringsämnen eller beståndsdelar av näringsämnen skall anges i siffror. Följande måttenheter skall användas:

...

4. Vitaminer och näringsämnen: de enheter som räknas upp i bilagan.

2) De värden som skall anges enligt punkt 1 skall vara genomsnittsvärden, som beroende på det enskilda fallet, grundar sig på

1. tillverkarens analys av livsmedlet,

2. en beräkning baserad på de kända eller verkliga genomsnittsvärdena för de använda ingredienserna,

3. en beräkning baserad på allmänt fastställda och godtagna uppgifter."

Tvisten vid den nationella domstolen och frågorna

12 Genom ett förvaltningsbeslut av straffrättslig karaktär, som den 30 juli 2001 fattades av Bezirkshauptmannschaft Korneuburg, fastställdes att Margareta Scherndl, såsom ansvarig för företaget Hofer KG, hade brutit mot bestämmelserna i LMG eller i NWKV genom att företaget den 5 juli 2000 i Stockerau (Österrike) hade släppt ut ananasjuicen Premium Ananassaft 100 % på marknaden, eftersom den fastställda C-vitaminhalten (askorbinsyra) avvek med cirka 40 procent från det deklarerade värdet. Medan det på den ifrågavarande produkten angavs att askorbinsyrehalten var 300 mg/l fastställdes vid en analys som den 25 oktober 2000 genomfördes av det federala institutet för livsmedelsanalys och livsmedelsforskning (nedan kallat institutet) att askorbinsyrehalten uppgick till 430 mg/l.

13 Eftersom Margareta Scherndls begäran om omprövning inte bifölls, väckte hon talan vid den hänskjutande domstolen.

14 Margareta Scherndl gjorde under förfarandet vid den nationella domstolen gällande att det visserligen är förståeligt att konsumenterna önskar en näringsvärdesdeklaration vars värde hänför sig till tidpunkten för köpet eller konsumtionen av produkten. En sådan märkning är emellertid i många fall omöjlig när det ifrågavarande livsmedlet har längre hållbarhetstid. De uppgifter om näringsvärden som anges på livsmedel kan därför avse vilken tidpunkt som helst mellan försäljningen till slutkonsumenterna och utgången av den hållbarhetstid som är angiven på livsmedlen. Med hänsyn till att vitaminhalten kan minska avsevärt genom yttre påverkan som luft, ljus, temperatur och med tiden, hänför sig de angivna värdena till innehållet vid slutet av den minsta hållbarhetstiden. Eftersom vitaminerna inte kan orsaka hypervitaminos och en överdosering är ofarlig har tillverkaren beräknat värdena på så sätt att de fortfarande uppfylls vid slutet av den minsta hållbarhetstiden.

15 Det framgår av beslutet om hänskjutande att Margareta Scherndl, till stöd för sin argumentation, har åberopat ett expertutlåtande, enligt vilket den fastställda askorbinsyrehalten i det ifrågavarande livsmedlet varierar kraftigt under dess hållbarhetstid.

16 Om uppgifterna på ett livsmedel hänför sig till slutet av den minsta hållbarhetstiden rör det sig enligt institutet inte längre om en näringsvärdesdeklaration utan endast om en restvärdesdeklaration. Konsumenter brukar i allmänhet inte köpa eller konsumera livsmedel på hållbarhetstidens sista dag. I övrigt anges det i doktrinen att hypervitaminos av vitamin D och folsyra kan ha en "maskerande

effekt" avseende perniciös anemi. Margareta Scherndls uppfattning grundar sig delvis på rekommendationer av tyska sammanslutningar som inte återspeglar den allmänt vedertagna uppfattningen hos samtliga kategorier av berörda personer i Österrike.

17 Den nationella domstolen har konstaterat att direktivet har införlivats med österrikisk rätt genom NWKV, i vilken flera av bestämmelserna i direktivet har getts samma lydelse. I enlighet med artikel 7.3 i direktivet fastställs i förordningen inga närmare föreskrifter som är mer långtgående än de som anges i direktivet.

18 Den nationella domstolen har angett att enligt vissa författare (Barfuß, Smolka och Onder, *Lebensmittelrecht*, andra upplagan, del II, s. 125 och följande sidor) har inget koherent och logiskt system skapats genom direktivet. Enkla sakomständigheter regleras av komplicerade bestämmelser och förutsätter en förmåga hos användaren att göra komplicerade tolkningar. Även den österrikiska lagstiftaren stod vid införlivandet av direktivet inför detta problem.

19 Beträffande genomsnittsvärdet har de ovannämnda författarna angett följande: "Enligt den preliminära rekommendationen för ett enhetligt genomförande av NWKV, som arbetsgruppen för kostfrågor inom expertgruppen livsmedelskemi och kemi i rättsliga förfaranden vid Gesellschaft deutscher Chemiker (sammanslutning av tyska kemister) utformade i februari 1985 kan avvikelser på upp till + 15 procent godtas och de kan i vissa fall vara högre. Vid denna rekommendation har analytiska värden beaktats. Den kan därför inte tillämpas på beräkningen av genomsnittsvärden i den mening som avses i NWKV, eftersom det i detta fall även kan vara fråga om beräknade genomsnittsvärden. Av detta följer att den avvikelse på 15 procent, som är tillåten vid analys utgör den minsta marginalen för avvikelser som skall ligga till grund för bedömningen av huruvida ett genomsnittsvärde som har fastställts enligt nionde stycket är riktigt."

20 Enligt den nationella domstolen framgår det tydligt av argumenten som har framförts av Margareta Scherndl och av institutet, samt av förklaringarna i doktrinen, att det i direktivet, och således även i NWKV, föreskrivs att genomsnittsvärden skall anges. Förutom en vag beskrivning, det vill säga en otydligt utformad beskrivning, av vad rådet anser utgör ett genomsnittsvärde anges emellertid ingen definition av detta genomsnittsvärde på ett sådant sätt att bestämmelsen blir begriplig och tillämplig. Det saknas bland annat såväl referenstidpunkt som precisa uppgifter om tillåtna eller godtagbara avvikelser.

21 Varken de berörda ekonomiska aktörerna eller myndigheterna kan, enligt den nationella domstolen, avgöra vilka skyldigheter som följer av dessa bestämmelser. Därför kan inte heller frågan huruvida den av Margareta Scherndl förespråkade referenstidpunkten uppfyller kraven i NWKV, eller överensstämmer med rådets avsikt, besvaras med hjälp av direktivet. Med hänsyn till att direktivet är fullständigt oklart, i synnerhet vad gäller bestämmelserna om näringsvärdesdeklarationen avseende vitaminer, kan inte de berörda bestämmelserna tillämpas. Enligt artikel 7.3 i direktivet har däremot medlemsstaterna ingen möjlighet att anta bestämmelser för att avhjälpa denna brist på precisa bestämmelser. Direktivet uppfyller inte kravet på rättssäkerhet och kravet att tillämpliga regler skall vara precisa (domstolens dom av den 17 maj 2001 i mål C-159/99, kommissionen mot Italien, REG 2001, s. I-4007). Det uppfyller inte heller kravet i artikel 7 i Europeiska konventionen om skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna.

22 Om det dessutom, i likhet med Margareta Scherndls uppfattning, skall anses att definitionen av genomsnittsvärdet eller dess beräkning ger den ansvariga personen ett stort utrymme för skönsmässig bedömning för beräkningen av referenstidpunkt och val av beräkningsmetod, förlorar en sådan näringsvärdesdeklaration, även om den i enlighet med direktivet är "enkel och lätt att förstå", uppenbart all relevans och ger den ifrågavarande konsumenten en felaktig uppfattning om produktens egenskaper, i strid med det mål som eftersträvas med direktivet.

23 De omtvistade bestämmelserna innebär slutligen inskränkningar i tillverkarens äganderätt eller i dennes rätt att fritt utöva sin förvärvsverksamhet, som endast är berättigade om de i praktiken bland annat leder till att konsumenten får bättre information om den ifrågavarande produktens egenskaper och om de är proportionerliga. Så är dock inte fallet här. Det innebär att de omtvistade bestämmelserna, i varje fall på grundval av att de står i strid med proportionalitetsprincipen, inte skall tillämpas.

24 Med beaktande av vad som har anförts har Unabhängiger Verwaltungssenat im Land Niederösterreich beslutat att förklara målet vilande och ställa följande tolkningsfrågor till domstolen:

"1) Kan det beträffande uppgifter om vitaminhalten vara fråga om ett genomsnittsvärde i den mening som avses i artikel 1 k i direktiv 90/496/EEG av den 24 september 1990 om näringsvärdesdeklaration för livsmedel (EGT L 276, rättelse i EGT L 140, 1991) när det angivna värdet, som grundar sig på tillverkarens analys av det ifrågavarande livsmedlet i enlighet med artikel 6.8 a i direktivet om näringsvärdesdeklaration, är produktens värde vid slutet av den minsta hållbarhetstiden?

2) Är det enligt definitionen av genomsnittsvärdet i artikel 6.8 i direktivet om näringsvärdesdeklaration möjligt att fritt välja referenstidpunkt och storleken på godtagbara avvikelser?

3) Skall direktivet om näringsvärdesdeklaration i den del det avser näringsvärdesdeklaration beträffande vitaminhalten inte tillämpas, eftersom direktivet

a) är alltför otydligt i fråga om definitionen av genomsnittsvärdet (artikel 1 k i direktivet) och dess beräkning (artikel 6.8 i direktivet), och eftersom angivelser saknas i fråga om referenstidpunkter respektive storleken på godtagbara avvikelser, eller

b) innehåller bestämmelser som är oproportionerliga i förhållande till de mål som eftersträvas med detta?"

Den första och den andra frågan

25 Den nationella domstolen har ställt den första och den andra frågan, vilka skall prövas tillsammans, för att få klarhet i huruvida artiklarna 1.4 k och 6.8 i direktivet skall tolkas på så sätt att det värde av ett näringsämne, som till exempel C-vitamin, som anges på ett livsmedel efter tillverkarens analys av detta kan motsvara värdet av näringsämnet i det ifrågavarande livsmedlet vid slutet av dess hållbarhetstid och att medlemsstaterna är behöriga att fastställa vilka skillnader som är tillåtna mellan det angivna värdet och det värde som fastställs i samband med en offentlig kontroll.

26 Det skall i detta hänseende anges att det följer av andra och fjärde skälen i direktivet att "[d]et finns ett växande allmänt intresse för sambandet mellan kost och hälsa samt för valet av en lämplig kost som passar för den enskildes behov" och att "[k]unskap om grundläggande näringsprinciper och en ändamålsenlig

näringsvärdesdeklaration på livsmedel skulle göra det påtagligt enklare för konsumenten att göra detta val".

27 Såsom bland annat framgår av sjunde och åttonde skälen i direktivet bör livsmedel som är försedda med näringsvärdesdeklaration, vilket i princip är frivilligt, stämma överens med bestämmelserna i detta direktiv. Alla andra former av näringsvärdesdeklaration bör förbjudas.

28 Enligt artiklarna 1.4 a ii sista strecksatsen och 4.3 sista strecksatsen i direktivet jämförda med bilagan till direktivet kan ett livsmedels näringsvärdesdeklaration innehålla uppgifter om C-vitaminhalten.

29 I artikel 6.8 första stycket i direktivet föreskrivs att "[d]e deklarerade värdena skall vara genomsnittsvärden som, beroende på det enskilda fallet, grundar sig på tillverkarens analys av livsmedlet, en beräkning baserad på de kända eller verkliga genomsnittsvärdena för de använda ingredienserna eller en beräkning baserad på allmänt fastställda och godtagna uppgifter". I målet vid den nationella domstolen grundade sig det deklarerade värdet på tillverkarens analys av livsmedlet.

30 Enligt artikel 1.4 k i direktivet är genomsnittsvärdet, i den mening som avses i direktivet, "det värde som bäst representerar den mängd näringsämne som ett visst livsmedel innehåller, samt avspeglar årstidsbetingade variationer, konsumtionsmönster och andra faktorer som kan göra att det faktiska värdet varierar".

31 Dessutom föreskrivs i artikel 6.8 andra stycket i direktivet att "[r]egler för genomförandet av första stycket, särskilt med hänsyn till skillnaderna mellan de deklarerade värdena och de värden som fastställs i samband med offentliga kontroller, skall beslutas enligt förfarandet i artikel 10".

32 Varken i ovannämnda bestämmelser eller i någon annan bestämmelse i direktivet preciseras vilken referenstidpunkt som skall beaktas för att fastställa genomsnittsvärdet i den mening som avses i ovannämnda artikel 1.4 k eller vilka skillnader som är godtagbara mellan det värde som angetts på ett livsmedel och det värde som fastställs i samband med en offentlig kontroll.

33 Kommissionen har inte heller antagit reglerna för genomförande av artikel 6.8 första stycket i direktivet, i enlighet med artikel 6.8 andra stycket i detta.

34 Vid dessa omständigheter och i enlighet med de av gemenskapslagstiftaren eftersträvade målen (se punkterna 45—47 i förevarande dom), ankommer det på medlemsstaterna att säkerställa den fulla verkan av bestämmelserna i direktivet och söka uppnå målet att ge konsumenten möjligheten att välja en lämplig kost med hjälp av en ändamålsenlig näringsvärdesdeklaration. Medlemsstaterna skall i detta syfte för varje deklarerat näringsämne, på ett sådant tillräckligt precist och klart sätt att kravet på rättssäkerhet uppfylls, fastställa såväl den referenstidpunkt som skall beaktas vid beräkningen av genomsnittsvärdet som tillåtna skillnader mellan ett deklarerat värde och det värde som fastställs i samband med en offentlig kontroll (se analogt dom av den 12 december 1996 i de förenade målen C-74/95 och C-129/95, X, REG 1996, s. I-6609, punkterna 29 och 30).

35 I artikel 7.3 i direktivet föreskrivs att medlemsstaterna inte får fastställa "krav som är mer långtgående än de som anges i detta direktiv" vad gäller näringsvärdesdeklaration. Detta är inte oförenligt med ovannämnda slutsats. Denna punkt skall nämligen tolkas mot bakgrund av hela bestämmelsen, vilken innefattar föreskrifter om hur de uppgifter som avses i direktivet skall utformas i en näringsvärdesdeklaration. Förbudet i artikel 7.3 i direktivet avser följaktligen varken regler och tekniska metoder för beräkning av genomsnittsvärdet eller tillåtna skillnader mellan ett deklarerat värde och det värde som fastställs i samband med en offentlig kontroll. Det innebär endast att medlemsstaterna inte får anta bestämmelser som är mer långtgående avseende utformningen av uppgifter, såsom C-vitaminhalten i ett livsmedel, som skall anges på livsmedlet.

36 Direktivet utgör således inget hinder, på gemenskapsrättens nuvarande stadium, för att en medlemsstat fastställer att slutet av ett livsmedels hållbarhetstid skall utgöra referenstidpunkt för beräkningen av ett näringsämnes genomsnittsvärde som skall anges på detta livsmedel.

37 Genomsnittsvärdet för ett näringsämne är definierat som det "värde som bäst representerar" den mängd av ett näringsämne som ett livsmedel innehåller och som "avspeglar årstidsbetingade variationer, konsumtionsmönster och andra faktorer som kan göra att det faktiska värdet varierar". Denna definition är tillräckligt omfattande för att referenstidpunkten för beräkningen av ett näringsämnes genomsnittsvärde i förekommande fall skall kunna utgöras av slutet av livsmedlets hållbarhetstid.

38 Den sistnämnda tidpunkten förefaller inte olämplig för sådana näringsämnen som C-vitamin, vars mängd i ett livsmedel, genom påverkan av flera faktorer, obestridligen kan minska i väsentlig omfattning under livsmedlets hållbarhetstid.

39 Såsom kommissionen med rätta har anfört kan valet av referenstidpunkt, med hänsyn till det berörda näringsämnet, dessutom påverkas av andra bestämmelser i gemenskapsrätten. I bland annat artikel 9.1 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/13/EG av den 20 mars 2000 om tillnärmning av medlemsstaternas lagstiftning om märkning och presentation av livsmedel samt om reklam för livsmedel (EGT L 109, s. 29) definieras "[d]atum[et] för minsta hållbarhetstid för ett livsmedel" som "den dag fram till vilken livsmedlet vid rätt förvaring har kvar sina särskilda egenskaper". Eftersom C-vitaminhalten i ett sådant livsmedel som ananasjuice är en av juicens särskilda egenskaper, och C-vitaminmängden minskar under juicens hållbarhetstid, framstår det inte som olämpligt att det angivna värdet motsvarar innehållet i detta livsmedel vid slutet av hållbarhetstiden.

40 Beträffande tillåtna skillnader mellan det deklarerade genomsnittsvärdet och det genomsnittsvärde som faktiskt fastställs i samband med en offentlig kontroll, framgår det av punkt 34 i förevarande dom att till dess gemenskapsbestämmelser för harmonisering antas, särskilt på grundval av artikel 6.8 andra stycket i direktivet, ankommer det på medlemsstaterna att i sina nationella lagstiftningar även föreskriva bestämmelser för att fastställa tillåtna avvikelser för varje berört näringsämne på ett tillräckligt precist sätt för att uppfylla kravet på rättssäkerhet. Detta skall ske med beaktande av medlemsstaternas egna kunskaper och erfarenheter på området. Kommissionen har med rätta anfört att storleken på de tillåtna avvikelserna bör påverkas av bland annat det ifrågavarande näringsämnets minsta hållbarhetstid och dess egenskaper, såsom hur känsligt det är.

41 Med beaktande av vad som anförts skall den första och den andra tolkningsfrågan besvaras enligt följande. Artiklarna 1.4 k och 6.8 i direktivet skall tolkas på så sätt att det värde av ett näringsämne, som till exempel C-vitamin, som anges

på ett livsmedel efter tillverkarens analys av livsmedlet kan motsvara värdet av näringsämnet i det ifrågavarande livsmedlet vid slutet av dess hållbarhetstid och att, på gemenskapsrättens nuvarande stadium, medlemsstaterna är behöriga att fastställa vilka skillnader som är tillåtna mellan det angivna värdet och det värde som fastställs i samband med en offentlig kontroll.

Den tredje frågan

42 Den nationella domstolen har ställt denna fråga för att få klarhet i huruvida artiklarna 1.4 k och 6.8 första stycket i direktivet utgör ett åsidosättande av principerna om rättssäkerhet och proportionalitet, eftersom artiklarna inte innehåller några precisa anvisningar avseende dels den referenstidpunkt som skall beaktas vid fastställandet av genomsnittsvärdet för ett näringsämne i ett livsmedel, dels storleken på godtagbara skillnader mellan det deklarerade värdet och det värde som fastställs i samband med en offentlig kontroll.

43 I artikel 249 tredje stycket EG föreskrivs att "[e]tt direktiv skall med avseende på det resultat som skall uppnås vara bindande för varje medlemsstat till vilken det är riktat, men skall överlåta åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för genomförandet". Av denna bestämmelse framgår att medlemsstaternas behörighet beträffande formen och tillvägagångssättet för de åtgärder som skall vidtas av nationella myndigheter beror på de resultat som rådet eller kommissionen eftersträvar (dom av den 23 november 1977 i mål 38/77, Enka, REG 1977, s. 2203, punkt 11).

44 I artikel 1.4 k i direktivet preciseras att det genomsnittsvärde som skall deklareras skall fastställas på så sätt att det bäst representerar mängden av ett näringsämne med beaktande av olika faktorer som anges i denna bestämmelse. I artikel 6.8 i

direktivet anges grunderna för beräkningen av det deklarerade genomsnittsvärdet. Däri anges även att regler för genomförandet skall antas enligt förfarandet i artikel 10 i direktivet.

45 Med hänsyn till att kunskaperna om näringsfrågor är dåliga, vilket anges i nionde skälet i direktivet, har gemenskapslagstiftaren ansett att det ankommer på medlemsstaterna att precisera bland annat referenstidpunkten för beräkningen av genomsnittsvärden och godtagbara skillnader mellan det deklarerade värdet och det värde som fastställs i samband med en kontroll till dess kommissionen, biträdd av Ständiga livsmedelskommittén, på grundval av artikel 6.8 andra stycket i direktivet antar mer precisa gemenskapsbestämmelser på detta område i stället för att i direktivet ange en definition som är tillräckligt precis för att omfatta samtliga situationer som kan uppkomma.

46 Av tionde skälet i direktivet framgår att "[i] och med att direktivet får gälla under en viss tid möjliggörs dels att värdefulla erfarenheter förvärvas i ämnet och dels en bedömning av konsumenternas inställning till det sätt varpå information om näringsvärdet lämnas, varefter kommissionen har möjlighet att se över reglerna och föreslå lämpliga ändringar".

47 Under dessa omständigheter har gemenskapslagstiftaren inte alls åsidosatt rättssäkerhetsprincipen utan, i enlighet med artikel 249 tredje stycket EG,

fastställt det resultat som skall uppnås, nämligen att ge konsumenten möjlighet att välja en lämplig kost med hjälp av bland annat angivna genomsnittsvärden som på bästa sätt representerar värdena av ifrågavarande näringsämnen med hänsyn till olika faktorer. Gemenskapslagstiftaren har samtidigt överlåtit åt de nationella myndigheterna att bestämma form och tillvägagångssätt för att uppnå detta resultat.

48 Eftersom de nationella myndigheterna härigenom ges ett utrymme för skönsmässig bedömning vid fastställandet av såväl referenstidpunkten för beräkningen av genomsnittsvärdet som godtagbara skillnader mellan det deklarerade värdet och det faktiska värde som fastställs i samband med en offentlig kontroll, kan det inte heller anses att artiklarna 1.4 k och 6.8 i direktivet innebär olämpliga eller oproportionerliga inskränkningar i livsmedelstillverkarnas verksamhet, vilket den nationella domstolen befarar.

49 Den tredje frågan skall således besvaras så, att det vid prövningen av densamma inte har framkommit någon omständighet som påverkar giltigheten av direktivet.

Rättegångskostnader

50 De kostnader som har förorsakats kommissionen, som har inkommit med yttrande till domstolen, är inte ersättningsgilla. Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i målet vid den nationella domstolen utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den nationella domstolen att besluta om rättegångskostnaderna.

På dessa grunder beslutar

DOMSTOLEN (sjätte avdelningen)

— angående de frågor som genom beslut av den 29 januari 2002 har ställts av Unabhängiger Verwaltungssenat im Land Niederösterreich — följande dom:

1) Artiklarna 1.4 k och 6.8 i rådets direktiv 90/496/EEG av den 24 september 1990 om näringsvärdesdeklaration för livsmedel skall tolkas på så sätt att värdet av ett näringsämne, som till exempel C-vitamin, som anges på ett livsmedel efter tillverkarens analys av livsmedlet kan motsvara värdet av näringsämnet i det ifrågavarande livsmedlet vid slutet av dess hållbarhetstid och att, på gemenskapsrättens nuvarande stadium, medlemsstaterna är behöriga att fastställa vilka skillnader som är tillåtna mellan det angivna värdet och det värde som fastställs vid en offentlig kontroll.

2) Vid prövningen av den tredje frågan har det inte framkommit någon omständighet som påverkar giltigheten av direktiv 90/496.

Puissochet Schintgen Skouris

Macken Cunha Rodrigues

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 23 oktober 2003.

R. Grass

Justitiesekreterare

V. Skouris

Ordförande